

Ap 23/1-97

Oscarsborg/Midtskogen

Naivitet og uvitenhet

Av Nils Rømming, Oslo

I sin kronikk 11.1. kåserer professor Jan Brøgger løst og ledig om naivitet og evig fred. Fremfor alt løst.

Han minner bl.a. om at det er «de eldres brysomme plikt å minne om at den som glemmer sin historie, er dømt til å gjenoppleve den». I den anledning gjenoppliver han sine kunnskaper om skuddene fra Oscarsborg om morgenen 9. april og trefningen på Midtskogen natten til 10. april, gjengangere i alle beretninger fra 1940, beskrevet i detalj av deltagere og historikere.

Dessverre er enten Brøggers hukommelse sær slett, eller hans kunnskaper uvanlig dårlige.

Vi får vite at oberst Eriksen ikke adlød ordre da han fyrte av de skjebnesvangre skuddene fra kanonene Moses og Aron, og at han etter krigen «visstnok» måtte stå til rette for sin ulydighet. Underforstått: Regjeringen Nygaardsvold var idioter, Eriksen handlet derfor på egen hånd, og måtte lide for det senere.

Men oberst Eriksen handlet i tråd med nøytralitetsinstruksen, og trengte ingen ordre for å skyte. Følgelig var det ingen, hverken regjeringen Nygaardsvold eller andre, som krevet at han måtte «stå til rette for sin ulydighet». Tvert imot. Han ble berømmet fra alle hold, inklusive regjeringen.

Men oberst Eriksen måtte etter krigen overfor undersøkelseskommisjonen som ble oppnevnt for å granske ofiserenes handlinger 9. april og senere, forklare hvorfor han allerede et døgn

etter skuddene overga Oscarsborg festning til tyskerne uten kamp, til tross for at festningen var intakt og ikke hadde lidt tap.

Brøgger kan videre berette at «tyske eliteavdelinger ble mobilisert for å rette opp skadene av de ureglementerte torpedoer, som sendte en skare bødler og skarprettere mer eller mindre til bunns utenfor Drøbak».

Hvordan man kan sende folk mer eller mindre til bunns, og hvordan torpedoer kan være ureglementerte, er antagelig en gåte for de fleste. Bortsett fra det, så var det ikke bødler og skarprettere som gikk ned med «Blücher», men helt vanlige tyskere, innkalt til militærtjeneste, som de den gang ikke kunne unndra seg uten å risikere krigsrett og henrettelse.

Brøgger: «De dro i motorisert formasjon mot Elverum, men ble stoppet av norske soldater på Midtskogen. Takket være en skyteferdighet som gjennom skytterlagene var blitt en del av norsk kultur, drev kompani Simonsen de tyske elitetroppene til å vise det hvite flagget.»

I beretningene fra Midtskogen vil man lete forgjeves etter «kompani Simonsen». Det var ikke noe «kompani Simonsen» der. Tyskerne viste heller ikke noe hvitt flagg. Det var nordmennene som oppga kampen.

Når tyskerne ikke rykket videre mot Elverum, skyldtes det at initiativtakeren og den som kjente formålet med aksjonen, flyattaché ved den tyske legasjonen i Oslo, Eberhardt Spiller, ble drept. Sjefen for den tyske avdelingen hadde etter det ikke lenger klare ordrer å holde seg til, og slo retrett. Dessuten var tyskerne i ferd med å slippe opp for ammunisjon.

Skyteferdighetene til skytterlagene spilte ingen rolle under trefningen. Av den snaue ett hundre mann sterke norske styrken på Midtskogen var bare en håndfull skytterlagsmedlemmer.

Hendelsene i Drøbaksundet og på Midtskogen er velkjente for enhver som har interessert seg for siste krig. De er å finne i enhver standard historiebok. Likevel gir Brøgger en totalt feilaktig versjon. Er det noe å lage oppstyr av?

Det er som man ser det. Historien er samfunnsdebattens ammunisjonslager. Derfra hentes kuler og krutt til kampen om opinionen. Det får man demonstrert med jevne mellomrom.